

Dogovor zarisal usodo opuščenega rudnika urana Žirovski vrh

Vojska prevzema del objektov in delavcev

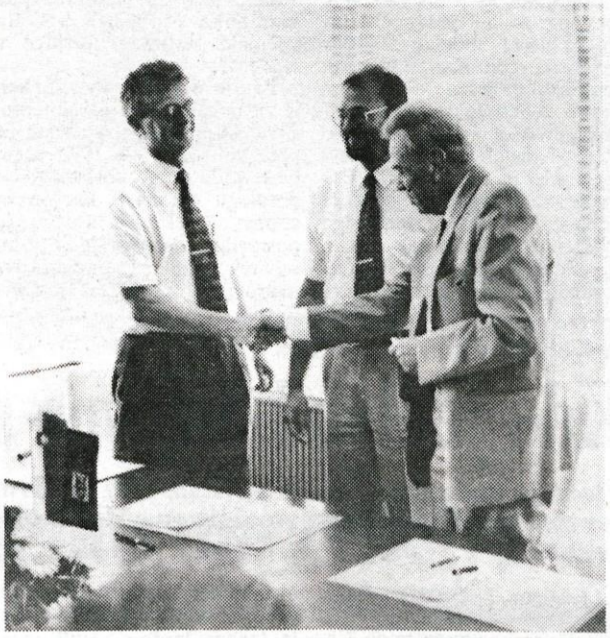
S tem je "zgodba" o posebnih odpadkih v tem delu Poljanske doline končana.

Todraž, 2. avgusta - V petek je bil za opuščeni rudnik urana Žirovski vrh, njegovih 150 delavcev in za vso Poljansko dolino pomemben dan. Minister za okolje in prostor dr. Pavle Gantar, minister za obrambo Jelko Kacin in direktor Rudnika Žirovski vrh Marjan Uršič so podpisali dogovor, s katerim del rudnika prevzema obrambno ministrstvo za potrebe svojega tehničnega zavoda.

Že jeseni naj bi v Todraž prenesli del proizvodnje šolskega streliva, tu bo servis in vzdrževanje vojaške opreme, zlasti pehotne, po sprostitev embarga Sloveniji za uvoz vojaške opreme bodo rudniški objekti rabili tudi za namestitve in sevrisiranje protizračne obrambe ter za sistem zvez, opuščeni rovi pa bodo primerni tudi za usposabljanje posebnih rodov vojske (protijedrsko obrambo).

Kot je po trojnem podpisu dogovora dejal dr. Pavle Gantar, je s tem zgodba o posebnih odpadkih v Poljanski dolini končana.

Proces prestrukturiranja rudnika posrečeno sovpada z zapiranjem in ekološko sanacijo rudnika, nove dejavnosti, ki prinašajo nova delovna mesta, pa so dobra osnova za gospodarski razvoj doline. Gre za varno in zanesljivo dejavnost, sprejemljivo za okolje, za katero je ministrstvo doseglo soglasje s škofjeloško občino in krajevnima skupnostima Gorenja vas ter Poljane, ki bodo tudi v prihodnje povabljene k snovanju gospodarskega in tehnološkega razvoja. • H. Jelovčan, foto: L. Jeras

Podpisniki sporazuma dr. Pavle Gantar, Jelko Kacin in Marjan Uršič

Vroče, bolj vroče, še bolj vroče

Konec tedna so kopalci od vsepovsod napolnili gorenjska turistična središča, pa tudi ob rekah in kopaljščih je bilo povsod veliko gneče. Mladi, ki jim počitnic ne more pokvariti niti huda pripeka, pa so razprostrli brisače in zaigrali partijo kart.Vročina se bo menda nadaljevala še najmanj teden dni, po napovedih meteorologov pa lahko upamo le na kakšno popoldansko osvežilno ploho.

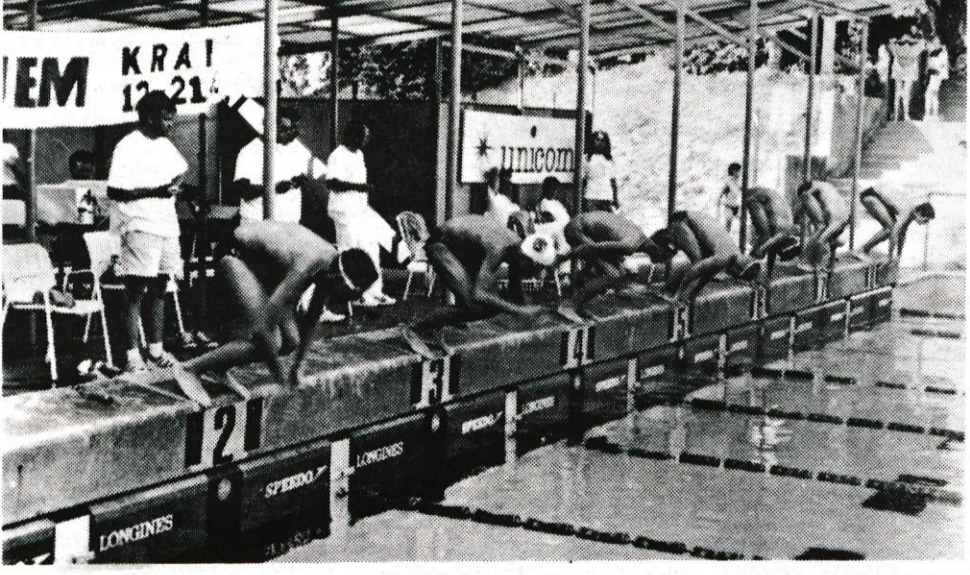
• V.Stanovnik

Mladi plavalci tri dni na kranjskem bazenu

Od petka do nedelje je na letnem bazenu v Kranju potekalo letošnje državno prvenstvo za dečke in deklice. Mladi so sicer dosegali dobre rezultate, novih državnih rekordov pa tokrat ni bilo. Najbolj sta se izkazala domačina Polena Prosen in Jaka Kovač. Več o tekmovanju in ostalih športnih dogodkih tega konca tedna pa je zapisano v Stotinki.

• V.Stanovnik, Foto: L.Jeras

Gorenjska Banka
d.d. Kranj
Banka s poslubom

Poslanci v pasti lokalne samouprave Vlada bo reševala polomijo

Pri uvajanju lokalne samouprave ni nič novega. Državni zbor je problematiko tako zapletel, da jo bo morala reševati vlada.

Ljubljana, 2. avgusta - Pretirana politizacija uvajanja lokalne samouprave in oblikovanje novih občin po okusu posameznih strank brez upoštevanja domače stroke in tujih izkušenj ter nasvetov so se hudo maščevali. Pri lokalni samoupravi nismo bistveno dlje, kot smo bili spomladi. Referendumi so bili polomija, saj jih je bilo pozitivnih le 111 in še to večinoma v manjših krajih, v vseh drugih 228 referendumskih območjih pa so predlagatelji pogoreli. Razen tega je z razveljavitvijo nekaterih členov zakona o lokalni samoupravi v problematiko poseglo tudi ustavno sodišče in tako se zgodba v bistvu začneja znova, odločitev, da se do konca leta država razdeli na nove občine in se v njih izvedejo lokalne volitve, pa je pod hudim vprašajem, četudi bi šlo septembra, ko bo spet zasedal državni zbor, vse gladko. Jasno je samo dvoje. Po odločitvi ustavnega sodišča bodo morala biti pri oblikovanju novih občin upoštevana merila, ki so v dosednji razpravi popolnoma zvedenela, med drugim tudi to, da mora imeti nova občina najmanj 5000 prebivalcev. Prav tako je sedaj državni zbor, za katerega je bil projekt lokalne samouprave pretežka naloga, preložil breme na grbo vlade oziroma njegove službe za lokalno samoupravo, ki mora do jeseni pripraviti zakonske osnove za državnozbornsko razpravo in odločanje.

Med drugim se bo treba odločiti, kako in v kakšnih občinah bomo jeseni izvedli lokalne volitve. Ali bo država priznala izide referendumov, ki so uspeli, in je bila odločitev za nove občine jasna. Ali bodo tudi v teh primerih referendumi razveljavljeni, če nove občine ne izpolnjujejo meril, in če, kot meni ustavno sodišče, so bili referendumi le poizvedovalni, ne pa odločujoči. Ali bodo neuspešni referendumi ponovljeni ali pa bo nove občine določila kar država, brez novih referendumov. Bodo ljudje šli še drugič na volišča, ko je bila že prvič udeležba slaba. Za kakršnekoli večje spremembe bo potrebno spremeniti ustavni zakon, za kar pa je potrebna dvotretjinska večina v državnem zboru, ta pa je težko uresničljiva. Predvsem pa je pomembna odločitev ustavnega sodišča, da mora biti lokalna samouprava izvedena hkrati v vsej državi. Hkrati z novo lokalno samoupravo pa bo treba reorganizirati tudi državno upravo.

• J.Košnjek

stran 11, 12, 13, 14

V SOTOČJU

KMEČKA DRUŽBA
vestno in pošteno
CERTIFIKATI

MAKLER BLED d.o.o.
PRODAJA NEPREMIČNIN
v petek, 5. avgusta 1994,
v Gorenjskem glasu

stran 18
Kosci v Novi Oselici

SISTEM
RAČUNALNIŠKI KLUB
486/40 že od 138.860,00 SIT
ali 8054,00 SIT mesečno!
Tel./Fax: 064/22 10 40

PROTON motorno olje novih dimenzij
GORENJSKI GLAS
MAJ OGLASI (064) 223-444

Test: Ford Escort 1.8 GHIA

SPREMENBA NAMENA

Brez zamere, toda ford escort vsaj po oblikovni plati ni takšen avtomobil, da bi me utegnil zmeti ob prvem pogledu, in morda mi je prav zato kljub številnosti primerkov na slovenskih cestah deloval nekoliko tuje. Sicer pa drobne kozmetične izboljšave na njem niso več od letos in že zaradi tega se je v ta avtomobil vredno vsesti.

To ne pomeni, da je escort oblikovno nedozorel, pa tudi ne, da je rosn mlad. Kakorkoli že, nova prednja (zožana) maska, popravki zadnjih luči in še nekaj drugih oblikovnih sprememb naredijo ta avtomobil nekoliko agresivnejši, kot v resnici je. Seveda mu to pristoji, če kaj pove podatek, da je paket opreme z oznako ghia z vrha ponudbe, da ima zato ta escort v vsakem primeru pet vrat, da je sorazmerno dobro opremljen, družinsko prostoren in skoraj športno poskočen.

Ko je govor o prostoru, velja začeti v tistem delu, kjer je prostor za prtljago. Če pri običajni postavitvi deljive zadnje klopi je tam dovolj prostora, ob podrti klopi pa tudi z večjimi kosi prtljage ne bo križev. Edino, kar pravzaprav moti, je sorazmerno visok rob prtljažnika, ki ga zapirajo peta vrata.

Motor iz serije zeta: 1796 ccm, 105 KM

Sedeži vključno z voznikovim so temeljiti, za odtenek pretrdi in dobro nastavljivi, čeprav voznik kljub višinski nastavitvi sedi previsoko in porabi kar nekaj časa, preden si za volanom uredi primeren položaj.

HVALIMO: zmogljivost motorja - opremljenost - solidna izdelava

GRAJAMO: previsok voznikov sedež - menjalnik - stikala - notranja višina

Volanski obroč je športno trikrak, z dodanim servoojačevalnikom in globinsko nastavitvijo. Pri vožnji je skoraj pretirano neposreden, ravno prav lahkoten in preveč lenoben pri vračanju v osnovno lego. Ob tem escortova armatura plošča še vseeno premore nekaj tradicionalnih fordovskih zamer, vključno s prekratki obvolanskimi ročicami, precej trdo plastiko in cenenimi stikali.

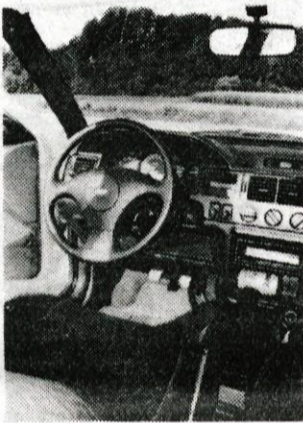
Kljub nič pretirano vpadljivi notranjosti je oprema primerna paketu z vrha razpredelnice in vključuje: elektriko za stekli v sprednjih vratih (skupaj z nemogočimi stikali ob prestavni ročici), električno vodljivo strešno okno in bočnimi oledali, zelenkast ton na vseh steklenih površinah, osrednjo ključavnico, odpiranje prtljažnih vrat iz kabine, intervalno nastavev brisalnikov in druge drobne dodatke.

Ford escort 1.8 ghia: poskočna družinska limuzina

CENA do registracije: 35.950 DEM (Summit Motors, Ljubljana)

Precej sodobnejši kot na zunaj, je ta escort pod motornim pokrovom. Agregat je precej sodoben izdelek iz Fordove generacije zeta, čreda 105 konjev pa veselo zahrza že ob rahlem pritisku na plin. Ob vsej iskrivosti motor zmore tudi dovolj prožnosti, v višjem območju vrtljajev pa tudi za kakšen decibel preveč hrupa. Podvozje je po nemško trdo in skupaj s kozmetičnimi popravki je dočakalo tudi nekaj dopolni-

Notranjost: temeljita obdelava, oblikovna dolgočasnost

tev. Avtomobil je vovinkih dolgo nevtralen, le zadek je morda za kakšen kilogram prelahak in zato pretirano opletajoč, predvsem na grbinastih cestah. Nekaj privajanja zahteva tudi dobro preračunan petstopenjski menjalnik, predvsem zaradi dolgih in občasno nena-tančnih hodov prestavne ročice, pohvala pa velja zavoram, ki so tudi brez sistema ABS zelo učinkovite.

In za zaključek: konec testa, začetek spoznanja: ford escort 1.8 ghia si je svoj renome zgradil predvsem na svoji posrečeni kombinaciji spodobnega družinskega avtomobila, nekoliko prikritih športnih lastnosti in predvsem dolgoletnega Fordovega slovesa v tem avtomobilskem razredu.

TEHNIČNI PODATKI: vozilo: kombilimuzina s petimi vrati. Motor: štiritaktni, vrstni, nameščen spredaj prečno, pogon na prednji kolesi, 1796 ccm, 77 KW/105 KM, 16 ventilov, elektronski vbrizg goriva, katalizator. Mere: 4105 x 1695 x 1395 mm. Najvišja hitrost: 187 km/h (tovarna), 190 km/h (test). Poraba goriva po ECE: 6,2/7,7/9,7 l neosvinčenega 95 okt. bencina. Poraba na testu: 9,9 l.

• M. Gregorič, slike Gorazd Šinik

MEŠETAR

V Kmetijski zadrugi v Domžalah imajo v prodajalni pestro ponudbo vseh vrst krmil, zato si je mešetar zapisal nekatere cene:

Bro štarter 1kg	59,60
Bro finiher 1 kg	56,50
NSK 1kg	46,80
PU štarter	72,80
BEK 1	39,20
TL štarter	57,10
TL pit	33,30
K 12	35,80
otrobi	24,00
koruzni šrot	33,40
soja	43,80
živinska sol	29,00
oves	39,00

Na cesti:

Mercedes - Benz G 320

Stuttgarter mercedes Benz je sredi pasje vročih dni predstavil nov model iz serije G. Mercedes G 320 bo brzkone uporaben tudi v visokem snegu, saj so sicer obstoječim karoserijskim izvedbam, karšne izdelujejo tudi v graškem Puchu, namenili nov vrstni šestvaljnik s šestnajstimi ventili in z močjo 155 kW/210 KM. Ob izredno dobrem navoru (300 Nm pri 3750 motornih vrtljajih) se motorna moč na kolesa prenaša s štiristopenjskim avtomatskim menjalnikom, vozne lastnosti predvsem na brezpotjih pa so pri teh avtomobilih že same po sebi zelo dobre. Zanimivo je, da so mercedesi razreda G serijsko opremljeni z varnostno vrečo za voznika, novi G 320 pa se ponaša s prestižno notranjo opremo,

kjer so poleg elektrike za dvig stranskih stekel in ogledal še servoojačevalnik volana, in les na armaturni plošči. Za G 320 in G 350 turbodiesel so ob tem znižali cene za precejšen del opcijske opreme in to v povprečju kar za 38 odstotkov, kar že od letošnje pomladi velja tudi za ostale avtomobile iz Stuttgarta.

Pri Mercedes Benz so sicer uknili modela G 230, G 300 in G 300 diesel, v programu pa so zdaj G 320, G 350 turbodiesel, 230 GE in 290 GD.

• M.G.

varnost p. o.

Podjetje za varovanje premoženja
Bleiweisova 16, Kranj

Delavski svet objavlja ponovni

JAVNI RAZPIS

za direktorja podjetja

za 4 - letni mandat. S kandidatom bomo sklenili redno delovno razmerje za nedoločen čas.

Kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati tudi še posebne pogoje:

- višjo ali visoko stopnjo strokovne izobrazbe varnostne, tehnične, organizacijske ali splošne smeri
- 5 let delovnih izkušenj za višjo stopnjo oz. 3 leta ustreznih delovnih izkušenj za visoko stopnjo strokovne izobrazbe
- izpolnjevanje pogojev iz Pravilnika o organizaciji službe varovanja materialnih in drugih dobrin (Ur. l. SRS 41/83)
- izpolnjevanje pogojev iz Pravilnika o nošenju orožja in Zakona o orožju (UR. l. SRS 17/81)

Želena je, da ima kandidat izkušnje in pozna problematiko na področju varovanja premoženja ter aktivno obvlada dva svetovna jezika.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju z razpisom določenih pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Varnost Kranj p.o., podjetje za varovanje premoženja, Bleiweisova 16, Kranj, z oznako "za razpisno komisijo".

O sklepu o izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po njegovem sprejemu.

KAM NA KOSILO, VEČERJO ?

IME GOSTINSKEGA
OBJEKTA

KRAJ

SPECIALITE
MENU

CENA

ODPRTO

GOSTILNA JAMA
TEL.: 41 - 125

ŠENČUR

DOMAČA KUHINJA,
DOPOLDANSKE MALICE,
NEDELJSKA KOSILA,
SPECIALITE NA ŽARU

NEDELJSKA
KOSILA 700 SIT

OD PON. DO SOB.
OD 6. DO 13.
NEDEL. 6 - 20

YANNI
d.o.o.
mobitel aparati s tel. številko za vozila, plovila in objekte že od 2290 DEM v SIT dalje nakup na KREDIT ali LEASING

NOVO!
Trenutno najmanjši mobilni telefon v Sloveniji
BENEFON DELTA
3.490 DEM

Svetovanje
Prodaja
Montaža
Informacije
064/218-317, 061/12-51-288

POŠLJENI ZASTOPNIK ZA PRODAJO IN MONTAŽO V SLOVENIJI

VEČ kot 1/3 VSEH uporabnikov JE mobilni KUPILA pri YANNI d.o.o.

mobitel
Pe KRANJ
☎ 064/222-616

POOBLAŠČENI TRGOVEC ZA VOZILA SEAT

ALPO

PRODAJA IN SERVIS

C. Staneta Žagarja 30
064/331-656
Delovni čas: 8.-16.

VOZILA S ŠPANSKIM TEMPERAMENTOM

SEAT

Skupina Volkswagen

MERKUR

Lestenci
EMI Poljčane

avgusta 20% ceneje

v Merkurjevih prodajalnah
GLOBUS Kranj
ELEKTRO Radovljica
UNION Jesenice
ŽELEZNINA Gorenja vas

V SOTOČJU

Priloga Gorenjskega glasa o trziški občini (7)

Počitniški utrip na trziškem letnem kopališču

Priljubljen kraj oddiha za domačine, okoličane in tujce

Kdor na dopust na morju še čaka, ali pa mu je letos nedosegljiv, se zadovolji s plavanjem v bazenu z ogrevano vodo. Cene pa niso morsko ali topliško zasoljene.

Trzič, julija - Odkar so 9. junija odprli trziško letno kopališče, ga je obiskalo že okrog 14 tisoč kopalcev. Največ, kar 1400 obiskovalcev so našli prvo julijsko nedeljo. Tudi med našim obiskom v enem od vročih sobotnih dopoldnevo bazen ni sameval. Pri nekaterih gostih smo se pozanimali, kako preživljajo počitnice ali dopust ob bazenu, upravljalci kopališča pa so spregovorili o pripravah na letošnjo kopalno sezono in prizadevanjih, da bi se obiskovalci pri njih kar najbolje počutili. Na voljo je tudi nočno kopanje.

Kopanje v bazenu ima sicer v Trziču precej krajšo tradicijo od čevljarstva, pa vendarle je letno kopališče že vrsto poletij nepogrešljivo zbirališče za staro in mlado iz bližnje in daljnje okolice. Najprej so ga vzeli za svojega domačini, zatem pa so ga začeli odkrivati tudi prebivalci drugih gorenjskih krajev in turisti iz tujine. Tako je, kot smo se prepričali na lastne oči, tudi letos.

Obisk je večji kot lani

Trziško kopališče so letos odprli 9. junija in do konca meseca našli 18 kopalnih dni. Tudi do 22. julija so imeli kopališče le dva dni zaprt zaradi slabega vremena, sicer pa so oba meseca sprejeli za okrog 500 kopalcev več kot lani. Tako so doslej imeli že okrog 14 tisoč obiskovalcev, največ seveda ob koncu tedna. Rekordna je bila zaenkrat prva julijska sobota, ko je bilo na kopališču približno 1400 gostov. Zanje je značilno, da je med njimi manj domačinov in več okoličanov ter tujcev. Med slednjimi prevladujejo predvsem Avstrijci, Nemci in Čehi. "Cene so pri nas zmerne," je prepričana Poldka Piskar, ki že 32 let prodaja vstopnice v kopališki blagajni. "Kopanje med tednom stane 130 tolarjev za otroke in 250 SIT za odrasle. Ob sobotah in nedeljah je vstopnica malo dražja, 150 SIT za otroke in 300 SIT za odrasle. Za popoldansko vstopnico po 16. uri odštejejo otroci 70 SIT, odrasli pa 150 SIT. Ob petkih je možno od 20. do 23. ure tudi nočno kopanje, ki stane 130 SIT. Doslej smo imeli nekaj več nočnih kopalcev le zadnji petek."

Ker med obiskovalci niso samo plavalci, možne pa so tudi razne poškodbe, imajo na kopališču tudi po dva reševalca iz vode in redarja. Če pride nad 500 gostov, so ob bazenu kar vsi. Trziški bazen ima namreč tudi skakalno desko, kjer je nadzor nad dogajanjem še posebej potreben.

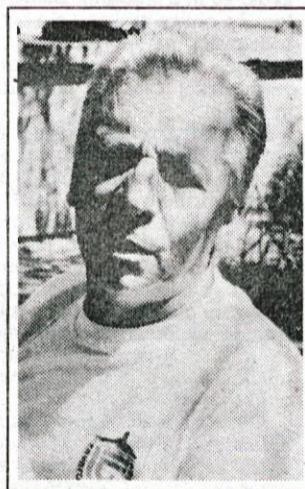
"Do bolj živahne mladine pokažem nekaj več strogosti že na začetku sezone, potlej pa je

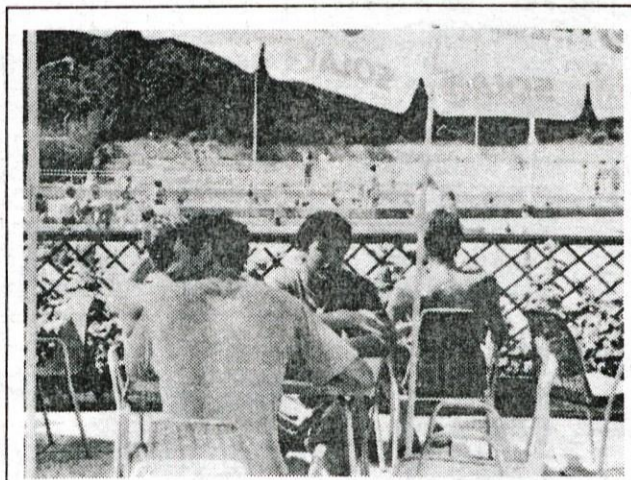
Eni uživajo v prijetno ogrevani vodi v bazenu...

mir vse poletje," ugotavlja reševalec iz vode Marjan Peharc in dodaja: "V glavnem sem z vsemi obiskovalci v dobrih

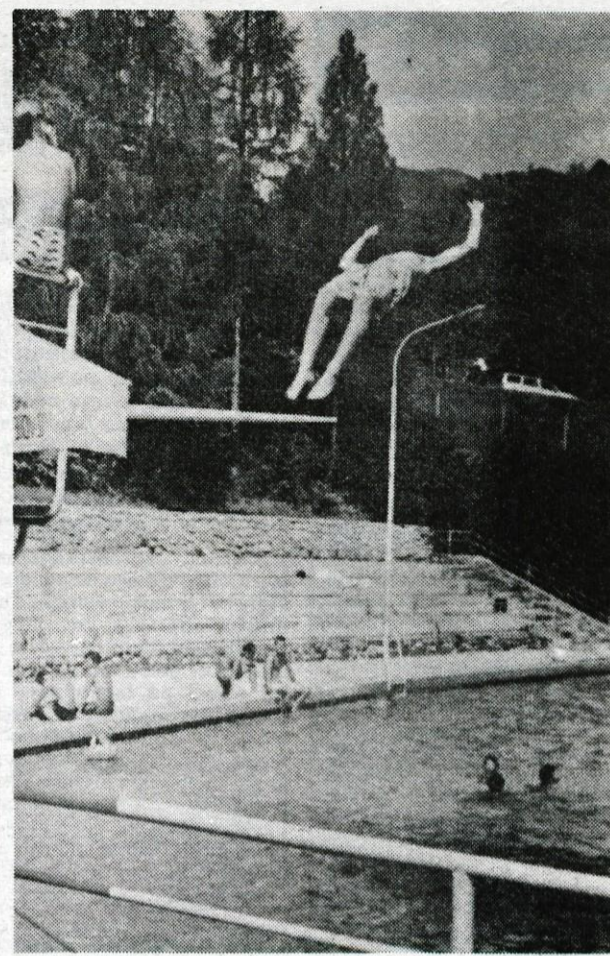
Nasploh je "trziška plaža" kar prijeten kraj, kjer vsakdo najde prostoriček zase. Nekateri se umaknejo v senco dreves, drugi si nabirajo barvo na

odnosih, ne glede na to, ali so domačini ali prihajajo od drugod. Nihče ne sme motiti ali ogrožati drugega, skakanje v globoki vodi pa vsekakor dopuščamo. Doslej še ni bila potrebna pomoč reševalcev, ukvarjali pa smo se z manjšimi poškodbami zaradi tekanja in zdrsa ob bazenu."

Drugi raje iščejo senco in mrzlo pijačo...

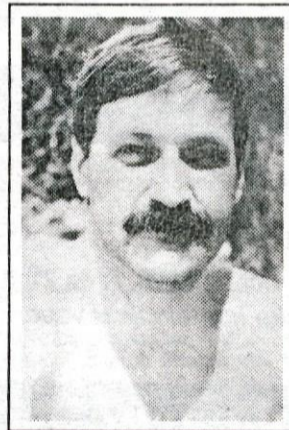
Tako pa zgleda skok posebej za naše bralce!

soncu, tretji se preizkušajo v namiznem tenisu in četrti se hladijo v otroškem ali plavalškem bazenu. Kdor se naveliča tega, ali pa se spomni na lakoto in žejo, je tukaj še kopališka okrepčevalnica, ki jo že četrto leto vodita Joži in Peter Ropret. Na pomoč pri strežbi pijače, hitre hrane in sladkarij večkrat priskočita na pomoč tudi hčerki Alenka in Saša. Zlasti pri gostih od drugod pride prav njuno znanje tujih jezikov. Večina gostov je zado-

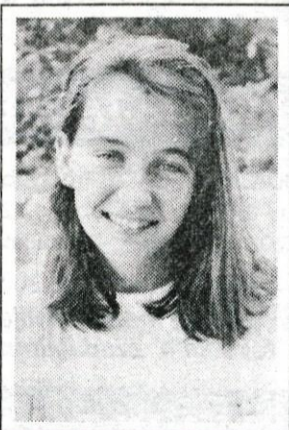
voljna s skromno ponudbo, kdor pa si želi kaj več, to pač prinese s seboj.

Trziški bazen nikakor ni mordeno letovišče, brez dvoma pa vsakomur nudijo za skromno plačilo vsaj nekaj poletnih užtkov. Tako bo vse do šušarske nedelje, ko ponavadi bazen zaprejo. Drugo leto pa bo odbor za kopališče pri Športnem društvu Trzič spet poskrbel za kaj novega v novi sezoni. • Besedilo in slike: Stojan Saje

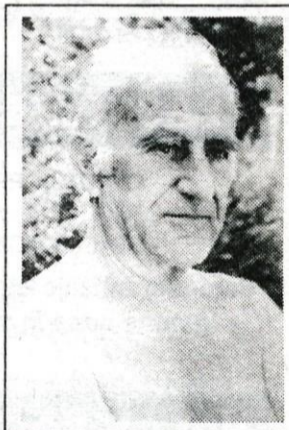
Obiskovalci radi prihajajo

Stane Fende iz Britofa pri Kranju: "Tukaj sem z ženo in tremi otroki. Prej smo se bolj zanimali za morje in toplice, lani pa smo odkrili trziško kopališče, ki nam je vsem všeč. Prihajamo vsak dan med dopustom. Že jutraj si poiščemo svoj kotichek v senci pod drevesi, kjer lahko počivamo po kopanju in pojedemo hrano, ki jo prinesemo s seboj. No, tudi tukaj je moč kaj kupiti, tako da nismo niti lačni niti žejni. Posebno nam ugaja, da je vsak dan kopališče čisto, čeprav je včasih obisk kar velik. Vseeno se mi zdi, da je bila lani večja gneča. Ker je voda topla, je namreč veliko ljudi v bazenu. Tole kopanje bo kar lepo nadomestilo za morje, a žal ga bo kmalu konec."

Darka Matijašević iz Tenetiš: "En teden sem že bila na morju, a tudi v Trziču pridem rada na kopanje, ker imajo čisto vodo. Vsajtrikrat na teden se tukaj najdem s sošolci, da si izmenjamo novice o preživljanju počitnic. Kadar ne plavamo - včasih se tudi malo mečemo v vodo, imamo čas za karte, šah ali branje. Danes sem tukaj s sestrično Ano iz Nemčije, ki ima sicer raje morje, vendar se ji tudi tukaj zdi dobro. Sploh se mi zdi, da je kopališče primeren kraj za mlade na počitnicah, saj vstopnina ni predraga. Zagotovo bomo s kopanjem nadaljevali tudi avgusta. Kako pridemo v Trzič? Največkrat nas pripeljejo starši z avtom."

Miro Pirih iz Trziča: "S trziškim bazenom sem povezan še iz časov, ko so pri TVD Partizan začeli z gradnjo. Čeprav so hoteli narediti olimpijski bazen, je boljše, da ima sedanjo podobo. Zame ima bazen svoj čar, čeprav grem rad tudi na morje. Tukaj je moč vročino lažje prenašati, za upokojece nad 70 let starosti pa je ugodnost tudi prost vstop. Ponavadi ne prihajam sam; največkrat - tudi danes - sta z mano vnučki Neža in Zala. Preživimo lep dopoldan na kopanju, potlej pa odidem domov na kosilo. V prihodnjih dneh, ko bo z nami tudi moja žena, pa bomo ostali ves dan. Pohvalim lahko čistočo in tudi voda je odlična - skoraj topliška!"

T.C. DETELJICA, TRZIČ, tel.: 064/52-262

Odprto: 9. - 12. in 15. - 19.

sobota 9. - 13.

ČAJI • SIRUPI • KOZMETIKA • SANITETNI MATERIAL
• APARATI ZA MERJENJE FRITISKA • NOGAVICE ZA KRČNE ŽILE
• OTROŠKI PROGRAM: CHICO, NUK • VELIKA IZBIRA IGRAC

Praznik koscev

Kosci preizkusili svoje sposobnosti

V nedeljo, 31. julija, je bila v Novi Oselici pri Sovodnju štiriindvajseta etnografska prireditve "Praznik koscev". Namen prireditve pa je bil prikazati star in nov način košenja.

Sama prireditve se je začela pod več kot sto let starima lipama. Najprej je Milan Svetinčič v narečju prebral napotke, kaj vse morata kosci in grabljica znati, nato pa je zapel oktet "Bratov Pirnat" iz Domžal. Program prireditve je vseboval predstavitev koscev in grabljic, tekmovalje na senožeti in nato demonstracijo strojnega košenja. Da bi samo tekmovalje lahko steklo, so morali najti še pet kandidat - grabljic, ki so jih večinoma našli med domačimi dekleti, eno grabljico, pevko Brigito Vrhovnik, pa so si "sposodili" kar od ansambla Nagelj. Nato so se kosci, ki so prišli tudi iz drugih krajev Slovenije, na primer iz Idrije in Ajdovščine, napotili na svoje "parcele", kjer so tekmovali v treh skupinah: prva je tekmovala skupina koscev, starih nad šestdeset let - skupina veteranov, v drugih dveh skupinah pa kosci pod starostno mejo. Ko so kosci končali s tekmovaljem, so nastopile še grabljice. Komisija, ki ji je predsedoval Matjaž Kumer, je razvrstila tekmovalce glede na trajanje košnje oziroma grabljenja ter glede na kvaliteto opravljenega dela. Medtem ko se je komisija umaknila, da bi lahko v miru še enkrat pretresla rezultate, sta sledili demonstraciji kosilnika "Twist" in stroja "Gams". Nato je sledil prikaz poteka košnje, če je sodelovala vsa družina. Povedali so tudi, kaj so kosci jedli, in predstavili "pokošnico". Zadnji del demonstracije je bilo pobiranje redi. Pod starima lipama je nato komisija razglasila rezultate: v skupini koscev, starih pod šestdeset let, je zmagal Simon Seljak, v skupini stari nad šestdeset let je zmagal Anton Slabe, med grabljicami pa je zmagala Milena Kavčič.

Tekmujoče grabljice v Novi Oselici

Po razglasitvi zmagovalcev je bila organizirana zabava s plesom. Na prireditvi so sodelovale tudi članice aktiva kmečkih žena, ki so stregle z domačo potico, "ocvirkovco" in krofi. Svoj namen - predstaviti, kako se kleplje koso ali pa kosi v obronek, je prireditve dosegla, žal pa je zaradi poškodbe odpadel folklorni del prireditve. • Mateja Jagodic - Foto: Lea Jeras

Ovčereja na Jezerskem stagnira

Glede na naravne pogoje in srednjeročni program razvoja ovčereje z začetka osemdesetih let bi lahko pričakovali, da bo ovčereja kot dejavnost na Jezerskem ponovno oživela, vendar ni tako.

Če je bila reja ovac nekdanj na Jezerskem poglavitna dejavnost domačinov in jim je poleg lesa prinašala največ dohodka, pa je ovčereja danes tu v stagnaciji.

Sicer pa se močna preusmeritev jezerskega gospodarstva kaže predvsem po letu 1990. Vloga ovac je namreč kljub naravnim možnostim za njihovo rejo močno nazadovala. Število ovac se je od leta 1990 pa do sredine petdesetih let zmanjšalo za enainpetdeset odstotkov (Stanko Polajnar: Dolina Kokre, Geografski vestnik 1955/56).

Domačin Jože Skuber nam je razloge za nazadovanje ovčereje takole predstavil: "Pred prvo svetovno vojno je bila ovčereja zelo razvita. Vsaka kmetija je imela od petdeset do sto ovac. Za ovčerejo so bili tudi ugodni pogoji: volna je imela dobro ceno. Veliko so jo porabili doma za izdelavo volnenega sukna, nogavic in puloverjev. Paslo se je na Mošnikovi planini, Virnikovem Grintovcu, na Pristovškem Storžiču, na Golem vrhu, na Ledinah, Gornjih in Spodnjih Ravneh ter na Velikem vrhu in Požganišču. O tem še priča marsikateri porušen pastirski stan. Po prvi svetovni vojni so izbruhle ovčje garje; bolezen je zdravil veterinar Korosec, vendar je število ovac zelo upadlo. Pred začetkom druge svetovne vojne se je število nekoliko povečalo, potlej, med drugo svetovno vojno, pa spet padlo, saj so se partizani v pretežni večini preživljali z ovcami, tako se je namreč najlažje dobilo meso v planini." O stanju po drugi svetovni vojni pa je g. Jože Skuber rekel, da se je stalež nekoliko izboljšal, saj so oblasti dotirale vzrejo ovac. "Zdaj pa stalež spet pada; cena ovac je še nekako primerna, medtem ko volna ne predstavlja nobene vrednosti več, saj je predelava volne odpadla. Poleg tega so gozdarji s svojo nepravilno politiko vse planine, kar se je pač dalo pogozditi, pogozdili. Od nekoč

sedemsto hektarjev planin imamo danes še dobrih štirideset hektarjev, vključno s pašniki govedi."

Jakob Šenk, mlajši, ima trenutno na Jezerskem največji trop - štiriinšestdeset ovac, če ne šteje jagnjet, jezersko-solčavske pasme, ki jih pase na Rušu. V letih 1983/84 in 1985/86 je dobil dva kredita, tako da je lahko zgradil ovčarnik. Leta 1984 je še prejel nepovratna sredstva za razvoj ovčereje. Za položaj ovčereje danes pa pravi, da se ekonomsko gledano splača rediti ovce samo za odkup jagnjet. Največ kupcev mesa je iz Bele krajine, odkupujeta pa ga tudi klavnici z Jesenic in iz Skofje Loke. Odkup samega mesa torej ne predstavlja nobenega problema. Ne ve pa se, kako bo s pašo po denacionalizaciji. Jakob Šenk ima zdaj sklenjene pogodbe s skladom kmetijskih zemljišč. Ko bodo lastniki pašnikov novi, jih namerava povprašati o možnosti najema. Na koncu je Jakob Šenk še pripomnil, da je bilo včasih pospeševanje usmerjeno v ovčerejo; velik zagon je bil zlasti leta 1984, ko sobili preplačni zavarovanje črede in zdravlila proti zajedalcem, z reorganizacijo pospeševalne službe leta 1991 pa je vse skupaj zamrlo, tudi kar se strokovnega dela tiče.

Večina drugih jezerskih kmetov, ki se še ukvarja z ovčerejo, zmanjšuje svoje trope. Eden izmed razlogov je v paši poleti. Včasih so bili pašniki v državni lasti in paša poleti ni predstavljala nobenega problema, razen na Golem vrhu in Virnikovem Grintovcu, kjer so se pritoževali lastniki z avstrijske strani. Proces denacionalizacije tako prinaša bistvene spremembe. Ovce pa je tudi prepovedano pasti ob in v gozdu, češ da obzirajo smrekice. Pred leti je bila na Jezerskem ustanovljena ovčarska pašna skupnost, vendar ta ne živi; neformalno pa se določeni kmetje odločajo za skupno pašo. Drugi razlog nazadovanja ovčereje je ta, da volna nima nobene cene. Če je bilo še petdeset let nazaj pletenje puloverjev in nogavic vezano na domači izdelek - volno, ki so jo sami predli, pa tistih, ki so to obvladali, ni več. V Zapužah pa volno odkupujejo po simbolični ceni, ki jo presejajo stroški striženja in prevoza. Glede na ekonomsko računico se izide samo reja jagnjet za odkup, vendar mora biti ovčerejec toliko pedanten, da ne pride do izpada jagnjet, kar pomeni vzrejo vsaj enega jagnja in pol na ovco. Z rejo plemenskih ovnov jezersko-solčavske pasme, ki jih odkupuje Oddelek za živali in biotehniške fakultete iz Grobelj, pa se na Jezerskem ukvarja ena sama kmetija.

Kljub slabemu ekonomskemu položaju ovčereje pa jezerski kmetje ne mislijo povsem prekiniti s to dejavnostjo. Nekateri imajo ovce zato, da kmetija ostane mešana, drugi zato, da ovce popasejo bregove okoli doma, tretji zaradi tradicije. Kot spomin na ovčerejo, ki je bila nekdanj od poglavitna dejavnost domačinov, pa ostaja Ovčarski bal kot ena najstarejših turistično-etnografskih prireditve, ki bo letos štirinajstega avgusta. • Mateja Jagodic - Foto: Lea Jeras

KMEČKA DRUŽBA

od 1. avgusta

lahko po vsej Sloveniji zamenjate certifikate za delnice Kmečkega sklada 1 d.d.

NA GORENJSKEM:

HKS Cerklje, Kranj, Sloga Kranj, Naklo, Srednja vas pri Bohinju, Škofja Loka, Tržič in Žiri, v vseh njihovih izpostavah ter na vseh poštah.

Kmečka družba za upravljanje investicijskih skladov d.d., Miklošičeva 4, Ljubljana, tel.: 061/ 132 60 47.

CERTIFIKATI

KMEČKA DRUŽBA

Zakaj?

Privatni delniški kapital več kot 500 oseb iz vse Slovenije.

Premišljena investicijska politika.

Strateške povezave z znanostjo.

Široko zaledje na terenu.

Vseslovenska poslovna strategija.

Vaša Kmečka družba.

Kmečka družba za upravljanje investicijskih skladov d.d., Miklošičeva 4, Ljubljana, tel.: 061/ 132 60 47.

CERTIFIKATI

